

บทที่ 4

แนวทางและวิธีการพัฒนา และดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนา อาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ในการวิจัยระยะที่ 1 ทำให้ทราบถึงปัญหาและความจำเป็นที่ต้องพัฒนาตลอดจนความต้องการการพัฒนา จึงนำมาเป็นกรอบในการแสวงหาแนวทางและวิธีการในการพัฒนาการวิจัยระยะที่ 2 ใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการกำกับดูแลทางหลวง 2) ด้านการบำรุงรักษาทางหลวง 3) ด้านความปลอดภัย และ 4) ด้านการประชาสัมพันธ์ โดยแบ่งหัวข้อการศึกษา ออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. คำถามการวิจัย
2. วัตถุประสงค์การวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. แนวทางและวิธีการพัฒนา และดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี
5. ยุทธศาสตร์การพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดนำเสนอตั้งต่อไปนี้

คำถามการวิจัย

การวิจัยระยะที่ 2 นี้มุ่งแสวงหาคำตอบสำหรับคำถามวิจัยที่สำคัญ 2 คำถาม คือ

1. แนวทางและวิธีการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เป็นอย่างไร
2. ดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี มีอะไรบ้าง

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยในระยะที่ 2 นี้ มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ

1. เพื่อแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี
2. เพื่อกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนา และดัชนีชี้วัดความสำเร็จ ในการพัฒนา อาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ในการวิจัย ระยะที่ 2 ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) โดยการสร้างโอกาสให้ผู้ที่มีส่วน สำคัญและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มาร่วมกันแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนา ตลอดจน กำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบท ในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กรอบวิจัย

ในการวิจัยในระยะที่ 2 นี้ ผู้วิจัยได้นำกรอบการวิจัยที่ใช้ในการวิจัยใน ระยะที่ 1 มาเป็นกรอบในการวิจัยด้วย ซึ่งมีกรอบการวิจัยใน 4 ด้าน ได้แก่

- 1.1 การกำกับดูแลทางหลวง
- 1.2 การบำรุงรักษาทางหลวง
- 1.3 การอำนวยความสะดวกภัย
- 1.4 การประชาสัมพันธ์

ทั้งนี้ ได้นำปัญหา และความต้องการการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบท ในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ที่ได้ค้นพบจากการวิจัยในระยะที่ 1 มาพิจารณาร่วมกับกรอบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา มากำหนดเป็นกรอบแนวคิด ในการแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบท โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ และความเหมาะสมในการดำเนินการเป็นสำคัญ

2. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในระยะที่ 2 นี้ เป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญและผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ได้แก่

- 2.1 ผู้ที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบล โคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี คือ อาสาสมัครทางหลวงชนบท จำนวน 24 คน
- 2.2 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบท ในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ประกอบด้วย ทางหลวงชนบทจังหวัด ลพบุรี กลุ่มพัฒนาและบำรุงรักษาที่ 1 นายกองค้การบริหารส่วนตำบลโคกสูง กำนันและ ผู้ใหญ่บ้านตำบลโคกสูง รวมจำนวน 10 คน

3. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในระยะที่ 2 นี้ ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคและวิธีการของการวิจัย เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) โดยเชิญผู้มีส่วนสำคัญและที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนา อาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ซึ่งผู้วิจัย

ได้ทำการนัดหมายด้วยตนเอง และผู้ใหญบ้านหมู่ที่ 3 ช่วยประสานให้มาประชุมร่วมกัน ระดมความคิดเพื่อแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนาและกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จ ในการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบท โดยใช้การประชุมกลุ่มเฉพาะ (focus group discussion) ซึ่งได้ดำเนินการประชุมเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2550 เวลา 17.00 น. ณ ศูนย์วัฒนธรรมไทยเบ็ง ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อทบทวนข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวง ชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี พร้อมทั้งแสวงหาแนวทาง หรือวิธีการที่จะนำไปสู่การพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบทอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ผู้เข้าประชุมประกอบด้วย ทางหลวงชนบทจังหวัดลพบุรี หัวหน้าส่วนบูรณะ หัวหน้ากลุ่มพัฒนา และบำรุงรักษาที่ 1 ผู้ใหญ่บ้านและตัวแทนอาสาสมัครทางหลวงชนบท รวมจำนวน 24 คน (รายชื่อดังปรากฏในภาคผนวก ข)

ขั้นตอนการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้แนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการ สนทนากลุ่ม นำเสนอข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการพัฒนาอาสาสมัคร ทางหลวงชนบทที่ได้จากการศึกษาระยะที่ 1 รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและ ความต้องการการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบทเพิ่มเติมแล้ว จัดลำดับประเด็นที่ต้องการ พัฒนา วิเคราะห์ และอภิปรายถึงแนวทางที่จะนำไปสู่การร่วมกันพิจารณาแผนการพัฒนา ตลอดจนกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบล โคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของข้อมูล แล้วทำการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) แบบสร้างข้อสรุปตามกรอบการวิจัย

แนวทางและวิธีการพัฒนา และดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาอาสาสมัคร ทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

จากการวิจัยในระยะที่ 1 และการประชุมกลุ่มเฉพาะ (focus group discussion) ผู้มีส่วนสำคัญและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบท ในเขตตำบล โคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จึงได้ร่วมกันพิจารณาเสนอแนวทางและวิธีการพัฒนา และดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนามาดำเนินการ เมื่อได้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหาและ ความต้องการการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบทแล้ว ดังปรากฏตามตาราง 9

ตาราง 9 แนวทางวิธีการและกิจกรรมการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบท

ปัญหา	ความต้องการ การพัฒนา	แนวทางและ วิธีการพัฒนา	ดัชนีชี้วัด ความสำเร็จใน การพัฒนา	เป้าหมาย
1.อาสาสมัคร ทางหลวงชนบท ขาดความรู้ ความเข้าใจใน บทบาท หน้าที่ ต่อการกำกับ ดูแลทางหลวง การบำรุงรักษา ทางหลวง และ ความปลอดภัย บนทางหลวง และขาดความ ตระหนักในเรื่อง กฎหมาย ระเบียบและ พระราชบัญญัติ ทางหลวง	เพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง กฎหมาย ระเบียบและ พระราชบัญญัติ ทางหลวงที่ เกี่ยวข้องกับ การบำรุงรักษา ทางหลวง และ ความปลอดภัย บนทางหลวง	1.จัดให้ความรู้ ความเข้าใจให้ เกิดความ ตระหนักเรื่อง กฎหมาย ระเบียบ และ พระราชบัญญัติ ที่เกี่ยวข้องการ บำรุงรักษาทาง หลวงและความ ปลอดภัยบนทาง หลวงให้แก่ อาสาสมัครทาง หลวงชนบท โดยการบรรยาย ประกอบภาพ ของผู้เชี่ยวชาญ 2.แจกเอกสาร ประกอบ 3.จัดทำสื่อ ป้าย นิเทศให้ความรู้ เรื่องกฎหมาย ระเบียบและ พระราชบัญญัติ ทางหลวงที่ เกี่ยวข้อง	อาสาสมัครทาง หลวงชนบทมี ความรู้ความ เข้าใจในเรื่อง การกำกับดูแล ทางหลวง การ บำรุงรักษาทาง หลวงและความ ปลอดภัยบน ทางหลวง สามารถปฏิบัติ ได้ถูกต้อง (ตรวจสอบโดย การทดสอบ ความรู้ความ เข้าใจก่อนและ หลังการอบรม)	คะแนนทดสอบ ความรู้ความ เข้าใจหลังการ อบรมไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 และ มากกว่าคะแนน ก่อนการอบรม

ตาราง 9 (ต่อ)

ปัญหา	ความต้องการ การพัฒนา	แนวทางและ วิธีการพัฒนา	ดัชนีชี้วัด ความสำเร็จใน การพัฒนา	เป้าหมาย
2.ขาดคู่มือ อาสาสมัครทาง หลวงชนบทที่ เป็นแนวทางใน การปฏิบัติ	มีคู่มือ อาสาสมัครทาง หลวงชนบทให้ ใช้ศึกษาและ ถือเป็น แนวทางในการ ปฏิบัติงาน	1.จัดหาคู่มือ อาสาสมัครทาง หลวงชนบทให้ ใช้ถือเป็น แนวทางในการ ปฏิบัติงาน	อาสาสมัครทาง หลวงชนบทใน เขตตำบล โคกสูง มีคู่มือ ไว้ใช้ศึกษาและ ถือเป็น แนวทางในการ ปฏิบัติงาน	อาสาสมัคร ทางหลวงชนบท ร้อยละ 100 มี คู่มืออาสาสมัคร ทางหลวงชนบท ไว้ถือเป็น แนวทางการ ปฏิบัติ
3.ขาดทักษะใน การปฏิบัติด้าน กำกับดูแลทาง หลวง การ บำรุงรักษา ทางหลวงและ ความปลอดภัย บนทางหลวง	เพิ่มทักษะใน การปฏิบัติด้าน การกำกับดูแล ทางหลวง การ บำรุงรักษาทาง หลวงและความ ปลอดภัยบน ทางหลวง	1.จัดให้ฝึก ปฏิบัติด้านการ กำกับดูแลทาง หลวงการ บำรุงรักษาทาง หลวง 2.จัดให้ศึกษา งานด้านความ ปลอดภัยบนทาง หลวง	อาสาสมัครทาง หลวงชนบท สามารถ ปฏิบัติงานได้ ถูกต้อง (ตรวจสอบโดย การทดสอบ ความรู้ความ เข้าใจก่อนและ หลังการอบรม)	อาสาสมัครทาง หลวงชนบทร้อย ละ 100 ปฏิบัติ ได้ถูกต้อง
4.อาสาสมัคร ทางหลวงชนบท กลัวความ ไม่ ปลอดภัยต่อ ชีวิต เมื่อต้อง ปฏิบัติหน้าที่ ด้านกำกับดูแล ทางหลวง	ความปลอดภัย ขณะปฏิบัติ หน้าที่	1.เพิ่มความ ตระหนักต่อ บทบาทหน้าที่ของ อาสาสมัครทาง หลวงชนบทถึง ประโยชน์ต่อ ส่วนรวม 2.แบ่งกลุ่ม รับผิดชอบกันเอง ในพื้นที่สายทาง	มีอาสาสมัคร เข้ามาปฏิบัติ งานร่วมกับ เจ้าหน้าที่ ของกรมทาง หลวงชนบท เพิ่มขึ้น	อาสาสมัครทุก คนร่วมปฏิบัติ หน้าที่ด้านกำกับ ดูแลทางหลวง

ตาราง 9 (ต่อ)

ปัญหา	ความต้องการ การพัฒนา	แนวทางและ วิธีการพัฒนา	ดัชนีชี้วัด ความสำเร็จใน การพัฒนา	เป้าหมาย
5.ขาดการ ประสานติดต่อ กันเอง และ เจ้าหน้าที่ของ กรมทางหลวง ชนบท	ประสาน ติดต่อกันเองและ เจ้าหน้าที่ของ กรมทางหลวง ชนบท	1.แบ่งกลุ่ม รับผิดชอบ กันเองต่อสาย ทางในพื้นที่ 2.ติดตาม ประเมินผลการ ปฏิบัติงาน	1.มีกลุ่ม รับผิดชอบ พื้นที่สายทาง ชัดเจน 2.มีการประชุม และรายงานผล ทุกครั้ง	1.มีกลุ่ม รับผิดชอบพื้นที่ 9 กลุ่ม 2.ประชุมติดตาม ประเมินผล เดือน ละ 1 ครั้ง

ยุทธศาสตร์การพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

เพื่อให้การพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี มีศักยภาพเพียงพอ ควรสร้างโอกาส กระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนและเสริมพลัง (empowerment) ที่เหมาะสม โดยใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังต่อไปนี้

1. การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการโดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องการทำกับดักและ การบำรุงรักษาทางหลวง ตลอดจนการอำนวยความสะดวกภัยบนทางหลวง
2. บริหารจัดการโดยการแบ่งกลุ่มอาสาสมัครเพื่อแบ่งเขตความรับผิดชอบ พร้อมทั้งจัดให้มีการศึกษาดูงานด้านการอำนวยความสะดวกภัยบนทางหลวง
3. การกำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติของอาสาสมัครทางหลวงชนบท ในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี